

Kyyn purema

Lääkärikirja Duodecim

11.6.2021

Yleislääketieteen erikoislääkäri Osmo Saarelma

Kyy on Suomen ainoa luonnonvarainen myrkyllinen käärme. Yleensä kyy pakenee ihmistä, mutta yllättävissä tilanteissa tai uhattuna se voi purra.

Kahden myrkkyhampaan aiheuttama purema on tyypillisesti kaksi pientä pistosreikää, jotka sijaitsevat 3–10 mm:n etäisyydellä toisistaan, mutta se voi olla muunkin näköinen. Kyyn myrkky sisältää kudosta vaurioittavia aineita, jotka aiheuttavat alkuun purema-alueella kudostuhoa ja turvotusta ja myöhemmässä vaiheessa yleisoireita, kuten oksennuksia, ripulia, päänsärkyä ja jopa tajunnan häiriöitä. Jos kyyn purema aiheuttaa nopeasti vakavia oireita, kuten kurkunpään turvotusta ja hengenahdistusta, kyseessä on allerginen reaktio. Kyyn puremasta aiheutuu paikallisia oireita noin kolmelle neljästä ja vakavampia oireita yhdelle neljästä.

Myöhäisoireina voi ilmaantua raajojen tuntohäiriöitä, paikallisia rakkuloita tai ihon 1–2 kuukautta kestäviä värin muutoksia.

Katso tietoisvideoit:

- [Kyyn purema pähkinänkuoressa](#)

Kyyn pureman ensiapu

Purema-aluetta ei tule koskea eikä käsitellä millään tavoin. Pureman uhria on syytä rauhoittaa, ja jos purema on raajassa, se kannattaa lastoittaa ja kantaa uhri puremapaikalta. Raaja tulee pitää kohoasennossa turvotuksen kehittymisen hidastamiseksi. Pienten hydrokortisonimäärien (saatavilla itsehoitolääkkeenä kauppanimillä Kyypakkaus® ja Ampikyy®) antamisesta ei ole osoitettu olevan hyötyä, jos ei haittaakaan. Sen sijaan tulehduskipulääkkeitä ei tule antaa.

Puremakohdan imemisestä tai avaamisesta ei ole hyötyä myrkyn poistamiseksi, eikä raajaan tule laittaa kiristyssidettä. Myöskään raajan pitäminen "sydämen tason alapuolella" myrkyn elimistöön leviämisen estämiseksi ei ole perusteltua, koska myrkky ei valu raajassa, vaan kulkeutuu imunesteen ja verenkierron mukana. Oleellista on raajan pitäminen paikallaan kohoasennossa ja lihastyön välttäminen. Lisäksi on syytä kehittyvän turvotuksen vuoksi poistaa raajasta mahdollisesti puristusta aiheuttavat vaatteet ja korut.

Pureman uhri toimitetaan aina lääkärin arvioitavaksi.

Sairaalatarkkailua tarvitaan, jos kyy on purrut alle 15-vuotiasta, raskaana olevaa, vanhusta tai vakavasti sairasta, tai jos puremakohdassa on voimakas paikallinen reaktio tai potilaalla on yleisoireita, kuten hengenahdistusta tai oksentelua. Kaikissa tapauksissa, jos puremakohta on pään tai kaulan alueella, on vaarana hengitysteiden ahtautuminen turvotuksen vuoksi, ja siksi sairaalatarkkailu on tarpeen.

Sairaalahoito käsittää tarpeen mukaan nestehoitoa, suuria kortisoniannoksia, antibioottihoitoa ja käärneseerumia.

Koska kyykäärmeen puremaan liittyy myös jäykkäkouristuksen mahdollisuus, huolehditaan rokotussuojasta.

Katso myös [Puremat ja pistot](#).

Artikkelin tunnus: dlk00289 (032.061)

© 2023 Kustannus Oy Duodecim